وزیر نفت عنوان کرد؛

افزایش ۴۰ درصدی وصول مطالبات وزارت نفت

وزیـــر نفت گفت: حدود ۴۰ درصد وصـــول مطالبات وزارت نفت از محل فروش نفت، میعانـــات نفتی و فرآورده‌ها، صادرات گاز و محصولات پتروشیمی نسبت به سه ماهه اول سال ۱۴۰۰ افزایش داشته است.

جواد اوجی گفت: در این نشست گزارشی از عملکرد وزارت نفت در مورد صـــادرات میعانات نفتی، فرآورده‌هـــای نفتی و صادرات محصولات پتروشـــیمی و همچنیـــن درآمدهای حاصل از فروش منابع نفتی در سه ماهه سال جاری نسبت به سال ۱۴۰۰ ارائه شد.

وزیـــر نفت ضمن تاکید براینکه میزان درآمدهای حاصل از فروش نفت طی امسال نسبت به سال گذشته بسیار مثبت بوده است، افزود: عملکرد وزارت نفت در سال جاری نسبت به سال گذشته حدود ۴۰ درصد تحقق درآمدی داشـــته است، سال گذشته ۱۲.۵ میلیارد دلار در سامانه نیما از محل فروش محصولات پتروشیمی به دست آمد.

اوجی تاکید کرد: در ســـه ماهه اول سال جاری نیز حدود ۴۰ درصد وصـــول مطالبات وزارت نفت از محل فروش نفت، میعانات نفتی و فرآورده‌ها، صادرات گاز و محصولات پتروشیمی نسبت به سه ماهه اول ســـال ۱۴۰۰ افزایش داشته است این موضوع از نظر حجمی و قیمت اتفاقات بسیار خوبی را رقم زده است.

خاندوزی: حال مردم را در زمینه وضعیت مسکن درک می‌کنیم

خبر مهم وزیر اقتصاد درباره توزیع کالابرگ

سـخنگوی اقتصـادی دولـت گفت: پایـان تیر مـاه میزان پیشـرفت تامین زیرسـاخت‌های کالابـرگ الکترونیکی را به آقـای رییس‌جمهور اعلام خواهیم کـرد و آن زمان در این باره توضیحات کافی داده خواهد شد.

سیداحسـان خاندوزی در ابتدای نشست خبری خود با تاکید بر اینکه برنامه سـتاد اقتصادی دولت در ماه‌های گذشته که مبتنی بر دو دوره تثبیت اقتصاد کلان و تمهید مقررات برای هدف رشد اقتصادی و توسعه ملی بود، اظهار کرد: از شهریور تا اسفند تلاش اقتصـادی دولت به ثبات اقتصاد کلان معطوف بود. نرخ رشـد اقتصادی در سـال ۱۴۰۰ با ۴.۶ درصد به پایان رسید و نرخ رشد بالاتری نسبت به سال ۱۳۹۹ بود. البته همچنان در سال ۱۴۰۱ سیاست مهار تورم از اولویت‌های ستاد اقتصادی دولت است.

خاندوزی ادامه داد: حتماً باید یک بسته کوتاه‌مدت هم در این زمینه داشته باشیم که این امر در جلسه شورای هماهنگی اقتصادی مطرح و تصویب شـد که ضمانت اجرای قانون سقف اجاره‌بها هم در این زمینه در نظر گرفته شود. ما حال مردم را در زمینه وضعیت مسکن درک می‌کنیـم و هم در این امر برای بهبود وضعیت، پیگیری ویژه دولت با تاکید رئیس‌جمهوری را در دستور کار داریم.

سـخنگوی اقتصادی دولت در پاسخ به این پرسش که تصمیم نهایی برای بازتوزیع یارانه‌ها چیسـت و زیرسـاخت‌های توزیع کالابـرگ الکترونیکی چه زمان تکمیل می‌شـود، تصریح کرد: ما در سیاسـت عادلانه کردن یارانه‌ها، طی دو ماه اول پرداخت نقدی، زمانی را لازم داشـتیم که زیرساخت فنی را آماده و حکم قانـون بودجه ۱۴۰۱ را اجرا کنیم که مجلس از ما خواسـته بود کالابـرگ الکترونیکی را برای کاهش فشـار بـه مردم در نظر بگیریم و امیدواریم تا پایان تیرماه زیرساخت‌های لازم به شکل صددرصدی آماده شود.

آماده شدن فهرست دریافت‌کنندگان سهام عدالت

وی افزود: در گذشـته با برخی مواجه بودیم که مستحق سهام عدالت بوده اما آن را دریافت نکرده بودند. بر این اساس از ابتدای سال به دنبال احصای کامل گروه مستحق دریافت سهام عدالت هستیم و اکنون این فهرست تقریبا نهایی شده است.

همچنین یک لایحه از وزارت اقتصاد به کمیسـیون اقتصادی دولت ارسـال شـده که قرار اسـت به صحن دولت برود تا هم کسانی که از دریافت سهام عدالت بازمانده‌اند، مشخص شوند و هم میزان سهامی که باید دریافت کنند، تعیین شود که این امر و بررسی آن، به محض انجام اطلاع‌رسانی خواهد شد.

۳۱۵ هزار نفر وام بدون ضامن دریافت کردند

خاندوزی یادآور شـد: تا پایان اردیبهشت ماه حدود ۳۱۵ هزار نفر توانسته‌اند که تسهیلات خرد را مطابق آیین‌نامه بدون وثیقه دریافت کنند ولی تعداد بیشتری از این امر بازمانده‌اند که ما نظارت خود را بر این موضوع خواهیم داشت. حتی تعدادی از مدیران شعب که متخلف بودند، برکنار شدند. پس این دستورکار بدون اغماض و جدی ما در جهت دسترسی مردم به تسهیلات خرد است.

سخنگوی اقتصادی دولت در پاسخ به پرسشی درباره میزان اجاره‌بها و کنترل دولت بر آن، تاکید کرد: متاسـفانه وضعیت افزایش قیمت واحدها و اجاره‌بهای مسکن که در سال های پیش بود باز هم تکرار شده است و علت این است که ما میراث‌دار شرایط گذشته هستیم؛ قرار بود در سـامانه‌ای اطلاعات مربوط به مسکن‌ها و املاک ثبت شود اما چون این کار انجام نشده بود، قاعده‌گذاری و نظارت دولت کمتر از حد مرسوم است. سـامانه ملی املاک در حال آماده‌سازی است که این خلأ را برطرف می‌کند.

وی افزود: ما با وضع مالیات بر سوداگری مسکن برخلاف دولت قبل، موافقیـم و با مجلس هم مذاکراتی در این زمینه داریم که این لایحه هرچه زودتر به صحن مجلس برود.

وزیر اقتصاد با بیان اینکه به سمت اصلاح الگوی سهام عدالت حرکت کرده‌ایم، اظهار کرد: مردم عزیز ما شـاهد تغییر الگو در سـال پیش‌رو خواهند بود و مشارکت حقیقی مردم در این زمینه عیان خواهد شـد. همچنین عادلانه شدن یارانه‌ها و قطع رانت ارزی قطعاً بخشی از کسانی را که به دنبال ادامه آن بروند و ذی نفع آن بوده‌اند را ناراضی می‌کند. اما دولت هم مصمم اسـت و هـم بر بلوغ و آگاهی نخبگان و ملت ایران در زمینه این اصلاح اقتصادی تکیه دارد.

سامانه ملی املاک راهکاری برای کنترل دولت بر اجاره بها

وزیر اقتصـادی درباره میزان اجاره‌بها و کنتـرل دولت بر آن، گفت: متاسـفانه وضعیت افزایش قیمت واحدهـا و اجاره‌بهای مسکن که در سـال‌های پیش بود باز هم تکرار شده؛ قرار بود در سـامانه‌ای اطلاعات مربوط به مسکن‌ها و املاک ثبت شود اما چون این کار انجام نشده بود، قاعده‌گذاری و نظارت دولت کمتر از حد مرسوم است که در همین راستا سامانه ملی املاک در حال آماده‌سازی است که این خلأ را برطرف می‌کند.

خاندوزی یادآور شـد: ما بر اصل و رکن رکین شـفافیت تاکید داریم و در این زمینه هم موفق بودیم که همراهی مجلس را به دسـت آوریم تا استمرار حرکت هفت‌ماهه پایانی سال ۱۴۰۰ در زمینه بازشدن پای شرکتهای تولیدی به بازار سرمایه باشد. برنامه عملیاتی بانک‌های دولتی برای سـال ۱۴۰۱ واصل شده است تا هدف‌گذاری آنها مشـخص باشد. در حوزه مالیاتی شفافیت‌هایی شکل گرفت و سامانه‌هایی در این زمینه تکمیل شد تا به سمت مالیات هوشمند برویم.

اخبار کوتاه

معاون وزیر جهادکشاورزی اعلام کرد:

جزئیات کارت نان

معاون وزیر جهادکشـاورزی ضمن تشـریح جزئیات طرح هوشمندسازی نان در زمینه نهاده‌های معوقه تولیدکنندگان گفت که به زودی این نهاده‌ها تحویل داده خواهد شد.

محمدقربانی درباره طرح هوشمندسازی نان قرار است چگونه اجرایی شـود؟ گفت: اجرای طرح هوشمندسازی نان به صورت پایلوت در زنجان آغاز شد تا آسیب‌ها و خلاهایی که ممکن بود وجود داشته باشد احصا و مرتفع شود. همچنین مسئولان مربوطه نیز بتوانند زیرسـاخت‌های اطلاعاتی ایجاد کنند و با پیوست اجتماعـی، توجیه نانوایی‌ها و بحث‌های فنی کار را پیش ببرند، زیرا این طرح نیازمند کارتخوان هوشمند است.

وی ادامه داد: فرآیند خرید نان مانند سـابق اسـت. یعنی خریـدار کارت می‌کشـد تعداد قرص نان مـورد نیاز خود و پلاستیک را انتخاب و پرداخت از کارت بانکی انجام می‌شود.

معاون اقتصادی وزیر جهاد کشـاورزی با بیان اینکه قیمت نان هیچ تغییری نخواهد داشـت، گفت:این طرح در زنجان، قزوین، چهارمحال و بختیاری، فارس و تهران و چند شـهر دیگر اجرایی شده است. پیش بینی می‌کنیم تا پایان تیر این طرح کل کشور را پوشش دهد.

وی تصریح کرد: در کل کشـور برای این طرح به ۸۳ هزار دستگاه کارتخوان نیاز است. بحث های مربوط به پشتیبانی از کارتخوان‌ها بسـیار پر اهمیت اسـت. این دستگاه‌ها نیز نوع خاصی هستند. عملا هم اتصال در برخی نانوایی شروع شده و در تهران نیز حدود ۹۰۰۰ کارتخوان به نانوایی‌ها داده شده است.

قربانـی در ادامه گفـت: خرید نـان از کارت بانکی انجام می‌شود که به کد ملی متصل است. هیچ کارت دیگری صادر نمی‌شـود. مقداری از هزینه نان از حساب خریدار کسر می شـود مابقی نیز از حساب سایه پرداخت و به حساب نانوایی ها واریز می‌شود.

معاون وزیر جهادکشاورزی با اشاره به اینکه با این طرح یارانه‌ها مسـتقیم و هدفمند به دست مردم می‌رسد و آرد چند نرخی در بازار و نشـت یارانه نخواهیم داشت گفت: همچنین این طرح در جلوگیری از قاچاق و ضایعات نان اثر بسـیار زیادی داشته و خروج آرد برای مصارف غیرانسانی به حداقل می رسد، همچنین کیفیت نان و رضایت مشتری نیز ارتقا می یابد.

وی افـزود: هیچ محدودیتی در تعداد نـان وجود ندارد و با کارت بانکی هر تعدادی که نیاز است می‌توان خریداری کرد. تا به این لحظه اکثر مشـکلات این طرح رفع شده و در حال تعمیم به استان‌های دیگر است.

معاون اداره اعتبارات بانک مرکزی تشریح کرد؛

رشد ۷۱ درصدی پرداخت وام ازدواج در بهار امسال

معـاون اداره اعتبارات بانک مرکزی گفت: از ابتدای سـال جاری تا ۳۱ خردادماه ۱۴۰۱ تعداد ۱۹۰ هزار فقره تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج به مبلغ ۲۵۵ هزار میلیارد ریال از سوی بانک‌ها پرداخت شده است.

معـاون اداره اعتبـارات بانک مرکزی گفت: از ابتدای سـال جاری تا ۳۱ خردادماه ۱۴۰۱ تعداد ۱۹۰ هزار فقره تسـهیلات قرض‌الحسـنه ازدواج به مبلغ ۲۵۵ هزار میلیارد ریال از سوی بانک‌ها پرداخت شـده که از نظر مبلغ بیش از ۷۱ درصد رشد داشته است.

مهدی صحابی با اشـاره به مفاد قانـون حمایت از خانواده و جوانـی جمعیت و قانون بودجه سـال جاری، در خصوص تسـهیلات فرزندآوری اظهار کرد: بانـک مرکزی علی‌رغم محدود بودن منابع قرض‌الحسنه شـبکه بانکی، همواره در مکاتبات و جلسـات متعدد برگزار شـده بر اولویت پرداخت تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج و فرزندآوری و همچنین لزوم تسریع و تسهیل آن تاکید داشته است.

وی با بیان اینکه از ابتدای سـال جاری تا ۳۱ خردادماه ۱۴۰۱ تعداد ۱۹۰ هزار فقره تسهیلات قرض‌الحسنه ازدواج در مجموع به مبلغ ۲۵۵ هزار میلیارد ریال از سوی شبکه بانکی پرداخت شده اسـت، افزود: با توجه به آمار مدت مشابه سال گذشته که تعداد ۱۷۵ هزار فقره تسهیلات و مبلغ ۱۴۹ هزار میلیارد ریال پرداخت شده، رشد بیش از ۷۱ درصدی در مبلغ و ۸.۵ درصدی در تعداد تسهیلات پرداختی را شاهد هستیم.

۹۰ هزار فقره تسهیلات فرزندآوری پرداخت شد

معـاون اداره اعتبارات بانـک مرکزی درباره تسـهیلات فرزندآوری تصریح کرد: بانک مرکزی در موعد مقرر قانونی نسبت به تهیه و ابلاغ دستورالعمل مربوطه و همچنین ایجاد سامانه لازم اقدام کرد که از زمان ابلاغ دستورالعمل و شروع ثبت‌نام در سـامانه یاد شده (۳۱ فروردین‌ماه ۱۴۰۱) تاکنون تعداد ۹۰ هزار فقره تسهیلات جمعاً به میزان ۳۶ هزار میلیارد ریال پرداخت شده است.

صحابـی با بیان اینکـه تاکنون طی چنـد مرحله با توجه به ابهامات موجود در پرداخت این تسـهیلات، جلسـات و مکاتباتـی برای رفع ابهامات موجود برگزار شـد، بیان کرد: یکی از دلایل کندی نسـبی پرداخت این تسهیلات نسبت به تسـهیلات ازدواج، همین ابهامات است که این ابهامات به‌مرور در حال رفع شدن است.

این مقام مسـوو در بانک مرکزی یادآور شد: تجربه پرداخت تسهیلات ازدواج در ابتدای تکمیل سامانه آن نیز حاکی از کندی روند تسهیلات در آغاز به کار سامانه به دلیل ابهامات موجود و رفع آن از سـوی بانک مرکزی بوده که بدیهی است با گذشت و مرور زمان، روند پرداخت تسهیلات فرزندآوری نیز از سرعت قابل قبول موردنظر بانک مرکزی برخوردار خواهد شد.

وی تأکید کرد: از سوی دیگر چالش مهم پرداخت تسهیلات فرزندآوری به نسبت تسهیلات ازدواج مراجعه و ثبت‌نام دفعتاً واحده والدین فرزندان متولدشـده در سال ۱۴۰۰ در سامانه (که کل متولدین سـال ۱۴۰۰ حسب آمارهای موجود بیش از یک میلیون و ۱۰۰ هزار نفر اسـت) عـلاوه بر متولدین سال جاری است که این موضوع در هر حال علی‌رغم تلاش شبکه بانکی و مسئولیت قانونی و اجتماعی آنها موجب بروز صف طولانی در پرداخت این تسهیلات خواهد شد، کمااینکه در حـال حاضر تعـداد ۶۱۰ هزار نفر در صـف دریافت این تسهیلات و طی مراحل ثبت‌نام، تعیین شعبه، تشکیل پرونده و تکمیل مدارک هستند.

گزارش اختصاصی

گزارش امتیاز از ساخت و ساز در مراتع و تغییر کاربری ها؛

«زمین‌خواری» بدون اتلاف وقت

■ مرشد تقوامنش

به گفته معاون اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضاییه بر اسـاس یک نظرسـنجی که در اسفند سال گذشـته از سوی یک دسـتگاه انجام شد، نشان داد که بیش از ۷۵ درصد از مـردم در موضوع زمین خواری و تغییر کاربری اراضی قائل به این هسـتند که حاکمیت باید از تمام ظرفیت‌ها اسـتفاده کرده و به نوعی با این پدیده مقابله کند.

بـه مجموعه اقدامـات متقلبانه و غیـر قانونی افراد، تشکل‌ها و گروه‌هـا کـه منجر به تصرف و تعرض به اراضی عمومی و منابع طبیعی می‌شـود، زمین خواری می‌گویند. زمین‌خـواری از بارزترین نـوع تصرف غیر قانونی اراضی ملی اسـت که از بسـترهای وقوع آن در کشور می توان به زمین‌های منابع طبیعی اشاره کرد. بر اساس آمار اعلام شده از سوی سازمان جنگلها و مراتع و آبخیزداری کشور سـالانه ۳۰ تا ۳۵ هزار مورد زمین خواری شامل تصرفات و تجاوزات در کشور رخ می دهد. زمین خواری عملی اسـت که محدود به یک منطقه یا شهر خاصی نمی باشد بلکه در همه جای کشور به شکل های مختلفی پراکنده شـده است که تهران در صدر آن قرار دارد و بعد از آن شـیراز و مشهد و تبریز قرار گرفته اند. در اواخر سـال ۱۳۹۳ با تاکید رهبر انقلاب اسلامی بـر حفظ جنگلها و مراتع و همچنین معرفی پدیده زمین خواری، کوه خواری و سـاخت و سـاز در ارتفاعات به عنوان یکی از مسائل رنج آور، این امر از اهمیت بیشتری برخوردار گردید تا افراد سـو استفاده کننده مورد تعقیب قضایی قرار گیرند.

شیوه‌های ارتکاب جرم

این تعـرض قانون‌شـکنانه از لحاظ روش و شـیوه ارتکاب، به چهار دسـته تقسیم می‌شود: روش نخست، تجاوز مسـتقیم به اراضی ملی، حریم و بستر رودخانه‌ها و تخریب آنها قرار دارد که در این زمینه اقدام‌های قابل توجهی از سوی دستگاه‌های ذی‌ربط صورت پذیرفته و تا حدود زیادی تحت کنترل و مراقبت است.

روش دوم جعل اسـناد مالکیت، با استفاده از قولنامه‌ها و وکالتنامه‌های مجعول و استفاده از اسناد فاقد اعتبار و متعاقباً فروش اراضی ملی و دولتی یا مال غیر است که یکی دیگر از مصادیق مجرمانه زمین‌خواری محسـوب می‌شود. در روش سوم نیز زمین‌خوار با استفاده از ابزارها و روش‌های قانونی و البتـه اعمال موارد خلاف قانون، سعی در تحصیل نامشـروع زمین می‌کند؛ مثلاً با خرید زمین‌های موات یا ملی و سـپس طـرح دعوا، از دادگاه حکم بر غیرموات یا ملی بودن زمین اخذ می‌کند و البته در ایـن بین، به ارتکاب اعمال مجرمانه از جمله تطمیع کارشناسـان، شهود و امثال آن می‌پردازد و با طرح دعوا در مراجع قضایی در ارتباط با رفع اثر از تشـخیص‌های مـوات یا ملی به عمل آمده راجع به اراضی که از طریق شناسایی و تبانی در اختیار این اشخاص زمین‌خوار قرار گرفته و بعضاً با انجام جرایمی چون اعمال نفوذ، پرداخت رشوه و سوءاسـتفاده از موقعیت شغلی و جرایمی از این قبیل سـعی می‌کنند از مسـیرهایی که بر اساس قانون امکان واگذاری اراضی یا اعتراض به موات یا ملی بودن اراضـی وجود دارد، آنها را از مالکیت دولت خارج کنند و به این ترتیب، در عین حال که ظاهرا مسـیری قانونی و ابزار منطبق با قانون را مورد اسـتفاده قرار می‌دهند، به وسـیله ابزارهـای غیر قانونی و جرایـم گوناگون و سوءاسـتفاده از قانـون، مرتکب جـرم زمین‌خواری و تحصیل اراضی ملی و موات و دولتی می‌شوند.

هرجا کـه روند انجام مراحل قانونـی مزبور، وضعیتی نامتعارف و متفاوت از سـایر موارد داشته باشد، احتمال وجود جرایم زمین‌خواری پوشیده و پنهان وجود دارد.

در روش بعدی زمین‌خوار ظاهراً عمل مجرمانه و خلاف قانون انجام نمی‌دهد بلکه با شناسـایی و خرید اراضی ملی، موات و طرح دعوا در مراجع مربوط و اعاده اراضی یا اخذ زمین بر اسـاس ضوابـط و واگذاری و امثال آن، زمین‌خواری می‌کند. علت اصلی موفقیت این دسـته از زمین‌خواران، سهل‌انگاری و تخلف عوامل ذی‌ربط است که در واگذاری‌ها و شـرایط آن دقت کافی نمی‌کنند و باعث سوءاستفاده زمین‌خواران از این روش‌ها می‌شوند.

راهکارهای مبارزه با زمین‌خواری

لازم اسـت دسـتگاه‌های نظارتی و مسئولان قضایی به عنوان عضو شـورای حفظ حقوق بیت‌المال بر روند رسیدگی به اقدامات کمیسـیون‌های ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافـی موضوع ماده ۵۶ قانون جنگل‌ها و مراتع کشور نظارت کنند و با تخصصی کردن شـعب، اسـتفاده از قضات مجرب و افزایش آموزش و بـالا بردن اطلاعـات قضایی، امـکان تحصیل احکام توسـط این زمین‌خواران که اقداماتشان ناشی از ضعف یا سهل‌انگاری عوامل رسیدگی‌کننده است، از بین برود.

متأسـفانه زمین‌خواری یک عنوان مجرمانه نیسـت، هرچند با در نظر داشـتن مـاده ۶۹۰ قانون تعزیرات و مجازات‌هـای بازدارنده، وصف مجرمانـه آن می‌تواند مشمول عناوین مجرمانه قانونی متعددی از جمله تصرف در اراضی مزروعی اعم از کشت یا آیش جنگل‌ها، مراتع ملی‌شده، کوهسـتان‌ها، باغ‌ها، چشمه‌سارها، پارک‌های ملی، تاسیسـات کشـاورزی و دامداری، اراضی موات، اراضی بایر و سـایر اراضی و امـلاک متعلق به دولت شـود. ماده یاد شده، مجازات بسـیار ناچیز یک ماه تا یک سـال حبس را برای مجرم در نظر گرفته است که این مجازات، جنبه بازدارندگی نـدارد. البته در مواردی می‌توان زمین‌خوار را به اتهام کلاهبرداری مورد تعقیب قرار داد. به‌عنوان مثال، افرادی که خود را به ظاهر مالک نشان می‌دهند و اراضی دولتی را تملک و پس از تصرف در آن بناهایـی احداث می‌کنند، در صورت اثبات اتهام، به مجازات کلاهبرداری محکوم خواهند شد.

فرد کلاهبردار نیز بر اسـاس قانون تشـدید مجازات «مرتکبین ارتشـاء، اختلاس و کلاهبرداری» علاوه بر رد مـال به صاحبش، به حبس از یک تا هفت سـال و پرداخـت جزای نقدی معادل مالی که اخذ کرده اسـت محکوم می‌شـود، ضمن آنکه این مجازات در خصوص مستخدمان دولتی تشدید می‌شود.

قوانین و مقـررات حاکم بر جرایـم ارتکابی در حوزه اراضی و خصوصاً زمین‌خواری نیـاز به بازنگری جدی دارد زیـرا در این باره خلأ قانونی به چشـم می‌خورد. همچنین باید با در نظر داشـتن شرایط حاکم بر جامعه، سازوکارهای لازم که از قدرت و توانایی اجرایی مناسب برخوردار باشند، تدارک دیده شود.

با زمین‌خواری و تصرف اراضی ملی در تهران برخورد می‌شود

فرمانـده یگان حفاظت اداره کل منابع طبیعی اسـتان تهران ضمن اشـاره بـه اینکه برخـی از تصرفات بر امـلاک، جـزو مسـتثنیات هسـتند و نمی‌توانیم به آن‌ها ورود کنیم،اظهار کرد: بیشـتر مـواردی که با آن برخورد می‌کنیم، ساخت و سـاز در مراتع، ویلاسازی و تغییرکاربری است.

موارد زیادی از زمین‌خواری در مناطق چهارگانه تحت مدیریت اداره کل محیط زیسـت استان تهران همچون خجیر، جاجرود و شـمیرانات و ... رسـانه‌ای شده است که ایـن گونه موارد به منظور رفـع تصرفات اراضی از چنگال متخلفان و آزادسـازی زیسـت‌بوم‌های طبیعی تحت مدیریت، از سـوی منابع طبیعی اسـتان تهران پیگیری می‌شود.

سـرهنگ احمد ناصری نیکو درباره شیوه رسیدگی به موضوع زمین‌خواری اظهار. کرد:با استناد به تبصره ذیل ماده ۵۵ قانون حفاظت و بهره‌بـرداری از منابع طبیعی و مراتـع مبنی بر اینکه « هر کـس به قصد تصرف به منابع ملی مذکور در ماده ۱ قانون ملی شـدن جنگلهای کشـور تجاوز کند به یک سال تا سه سال حبس تأدیبی محکوم خواهد شد.» به این مسئله رسیدگی می‌شود اما وارد مستثنیات نمی‌توانیم شویم. طبق ماده ۶۹۰ قانون مجازات اسلامی نیز هر فردی که موجب تخریب محیط زیسـت و منابع طبیعی شود،قانون با صدور حکم با این افراد برخورد می کند.

فرمانـده یگان حفاظت اداره کل منابع طبیعی اسـتان تهـران در خصـوص فرایند مقابله با زمیـن خواری و اقداماتی که در این زمینه لازم به انجام می‌شـود، اظهار کـرد: در ارتباط با زمین خـواری ابتدا طبق تبصره ذیل ماده ۵۵ و پس از تشکیل پرونده، اعمال قانون می‌کنیم.

وی افزود: بیشـتر مواردی که با آن برخورد می‌شـود، ساخت و ساز در مراتع، ویلاسازی و تغییرکاربری است و تصرف اراضی ملی نیست.

فرمانـده یگان حفاظت اداره کل منابع طبیعی اسـتان تهران در ادامه اظهارکرد: گزارش ساخت و ساز و تغییر کاربری برای ما ارسـال و بررسـی می‌شود. بسیاری از این موارد مربوط به تغییرکاربری جهاد کشـاورزی است که به آن‌ها رسـیدگی می‌کنیم اما برخی موارد نیز جزو مستثنیات هستند و ما حق ورود به آن را نداریم.

وی ادامـه داد: در مواردی که حـق ورود به آن‌ها را نداریم به جهاد کشاورزی اعلام می‌کنیم و اقدامات لازم و نتایج آن را به این وزارتخانه واگذار می‌کنیم.

فرمانـده یگان حفاظت اداره کل منابع طبیعی اسـتان تهران دربـاره اقداماتی که بـرای حفاظت اراضی ملی دربرابر زمین‌خواری انجام می‌شـود اظهار کرد: مواردی که در اراضی ملی باشد بدون اتلاف وقت و با استناد به تبصره ذیل ماده ۵۵ اعمال قانون می‌کنیم.

ناصری نیکو در پایان درباره آمار اقدامات انجام شـده در جهت توقف زمین‌خواری درسال گذشته تصریح کرد: در سال ۱۴۰۰، ۲۸۸ مورد زمین‌خواری به مساحت ۳۹۹ هکتار تشکیل پرونده قضایی شد.۱۶۱ مورد به مساحت ۲۸۵ هکتار اجرای احـکام صورت گرفت و تبصره ذیل ماده ۵۵ قانون بهـره برداری و حفاظت از منابع طبیعی و مراتع ۲۴۳ مورد زمین‌خواری با مسـاحت ۱۱۶ هکتار اعمال قانون شد.

قوانین مقررات در خصوص زمین خواری و ضمانت اجرای آن

به موجب ماده ۶۹۰ قانون مجازات اسـلامی:"هرکس به وسـیله صحنه سـازی از قبیل پی‌کنی، دیوارکشی، تغییر حد فاصـل، امحای مرز، کرت‌بندی، نهرکشـی، حفر چاه، غرس اشـجار و زراعت و امثال آن به «تهیه آثار تصرف در اراضی مزروعی اعم از کشـت شـده یا در آیش زراعی، جنگلها و مراتع ملی شـده، کوهستانها، باغها، قلمسـتانها، منابع آب، چشمه‌سارها، انهار طبیعی و پارکهـای ملی، تأسیسـات کشـاورزی و دامداری و دامپروری و کشت و صنعت و اراضی موات و بایر و سایر اراضی و املاک متعلق به دولت یا شـرکتهای وابسـته به دولت یا شـهرداریها یا اوقـاف و همچنین اراضی و املاک و موقوفات و محبوسـات و اثلاث باقیه که برای مصارف عام المنفعه اختصاص یافته یا اشخاص حقیقی یا حقوقی به منظور تصرف یا ذی حق معرفی کردن خود یا دیگری، مبادرت نماید یا بدون اجازه سازمان حفاظت محیط زیسـت یا مراجع ذی صلاح دیگـر مبادرت به عملیاتی نماید که موجب تخریب محیط زیست و منابع طبیعی گردد یا اقدام به هرگونه تجاوز و تصرف عدوانی یا ایجاد مزاحمت یا ممانعت از حق در موارد مذکور نماید به مجازات یک ماه تا یک سال حبس محکوم می‌شود."

دادگاه موظف است حسـب مورد رفع تصرف عدوانی یـا رفع مزاحمت یا ممانعت از حقّ یا اعاده وضع به حال سابق نماید.

تبصره ۱ – رسیدگی به جرائم فوق الذکر خارج از نوبت بـه عمل می‌آید و مقام قضائی بـا تنظیم صورتمجلس دسـتور متوقف ماندن عملیات متجاوز را تا صدور حکم قطعی خواهد داد.

تبصـره ۲ – در صورتی که تعداد متهمان سـه نفر یا بیشتر باشـد و قرائن قوی بر ارتکاب جرم موجود باشد قرار بازداشـت صادرخواهد شد، مدعی می‌تواند تقاضای خلع ید و قلع بنا و اشجار و رفع آثار تجاوز را بنماید."

به اعتقاد برخی از حقوقدانان ماده ۶۹۰ قانون مجازات اسـلامی تنها ماده برای مقابله بـا زمین‌خواری تعریف شده اسـت که ضمانت اجرایی لازم را ندارد چراکه که مجازات موجود در این ماده بسیار اندک بوده و نمی‌تواند از زمین خواری جلوگیری کند. همانطور که مشاهده می گـردد از ضمانت اجرای پیش بینی شـده در ماده ۶۹۰ قانون مجازات اسلامی بسیار ناچیز بوده و از یک ماه تا یک سـال حبس را به همراه دارد که این کوتاهی دوره و کم بودن مجـازات نمی‌تواند بازدارندگی لازم را برای جلوگیری از این جرم ایجاد نماید.

همانطور که پیش از این نیز گفته شد زمین خواری به عنوان یک جرم مستقل در قانون مجازات اسلامی مورد جرم انگاری قرار نگرفته اسـت ولی با در نظر داشـتن ماده ۶۹۰ قانون مجازات اسـلامی که یکی از طولانی ترین و پیچیده ترین مواد قانون مجازات اسـت ، وصف مجرمانه این عمل می تواند مشـمول عناوین مجرمانه قانونی متعـددی از جمله تصـرف در اراضی مزروعی اعم از یا آیش جنگلها، مراتع ملی شـده، کوهستان ها، باغها، چشمه سارها پارک‌های ملی، تاسیسات کشاورزی و دامداری، اراضی موات، اراضی بایر و سـایر اراضی و املاک متعلق به دولت شـود. در صورتی که زمین خوار را مشـمول ماده ۶۹۰ قانون مجازات اسـلامی بدانیم مجازات وی بسـیار اندک خواهد بـود چرا که مجازات پیش‌بینی شـده در ماده ۶۹۰ قانون مجازات اسـلامی حبس از یک ماه تا یک سـال اسـت که بسـیار اندک می باشد.

علاوه بر ماده ۶۹۰ قانون مجازات اسلامی تحت عنوان تصرف غیر قانونی ممکن اسـت در برخی موارد زمین خوار را به اتهام کلاهبـرداری نیز مورد تعقیب قرار داد مثلا افرادی که خود را ظاهراً مالک نشـان میدهند و بر اسـاس همان اراضی دولتی را تملک میکنند و سـپس در آن بـه احداث بنا روی مـی آورند در در صورتی که اتهـام آنها ثابت گـردد آنها به مجـازات کلاهبرداری محکـوم خواهند شـد. در صورتی که شـخص تحت عنوان کلاهبردار مورد تعقیب قرار گیرد براساس قانون تشدید مجازات مرتکبین ارتشـاء اختلاس و کلاهبرداری، مجازات وی علاوه بر رد مال به صاحبش به هفت سال یک تا هفت سـال و پرداخت جزای نقدی معادل مالی که اخذ کرده است محکوم می‌شود.

مجازات زمین خواری

قانـون مرتبط دیگر در این زمینه قانون ثبت اسـناد و املاک مصوب سـال ۱۳۱۰ میباشد که به موجب ماده ۱۰۹ این قانون افرادی که مال دیگری را (که می تواند اراضی دولتی هم باشد) مصنوعی و غیر واقعی مال خود معرفی کرده و برای آن سـند دریافت یا حتی تقاضای ثبت آنها را کند کلاهبردار شـناخته شده و به مجازات این جـرم محکوم خواهند گردید. در چنین جرمی عمل شخص زمین خوار سه عنصر مهم دارد از جمله استفاده از وسایل متقلبانه و فریب خوردن شخص قربانی و برده شدن مال است. در قانون ثبت اسناد و املاک در صورتی که کسـی فقط درخواسـت ثبت ملک را نموده اسـت کلاهبردار تلقی کرده ولی باید به این چنین شـخصی و کسی که توانسته با انجام اقداماتی متقلبانه خود را در دفتر ثبت املاک به ثبت برساند تفکیک قائل شد ولی از نظـر اصول حقوقی به صرفه تقاضای ثبت در اداره ثبت برای گرفتن سند مال دیگری شروع به کلاهبرداری به نظر می رسد نه کلاهبرداری.

همچنین در برخی موارد قضات دادگاه ها برای شخص زمین خـوار مجازات مـاده ۲ قانون تشـدید مجازات مرتکبین ارتشـاء اختلاس و کلاهبرداری مصوب سال ۱۳۶۷ را در نظـر می گیرند چـرا که مبلغ جزای نقدی مقرر در این ماده نسـبت به سایر قوانین بیشتر است و می تواند تا دو برابر ارزش مال اخذ شده افزایش یابد.

نکته لازم به ذکر این اسـت که در صورتی که شخص زمین‌خـوار برای این اقدام خـود مرتکب جرایمی مثل جعل اسناد مالکیت با استفاده از قولنامه ها و وکالت نامه های جعلی و اسـناد به فاقد اعتبار گردد و اراضی ملی و عمومی را تصاحب کند مشـمول عنوان کلاهبردار قرار خواهد گرفت. همچنین درصورتی که او اراضی ملی را منتقل کند مجازات وی علاوه بر جعل مشمول ماده یک قانون مجازات راجع به انتقال مال غیر نیز می‌شـود که این ماده بیان می دارد: " کسی که مال غیر را با علم به اینکه مال غیر است به نحوی از انحا عین یا منفعت آن بدون‌مجوز منتقل کند...". برای اینکه شـخص زمین خوار مشـمول این ماده قرار گیرد مهم نیسـت که او از طریق جعل سند رسـمی و یا جل سند عادی و یا حتی بدون تنظیم سـند و طی عقد شـفاهی نسبت به انتقال اراضی ملی اقدام کرده باشد بلکه در هر صورتی مشمول این عنوان جزایی خواهد بود.

همچنین باید گفت که گاه عناوین جزایی زمین‌خواران دارای چند عنوان جرم اسـت که در چند قانون به آنها رسـیدگی می گردد مثلاً کسـی که با جعل اسناد مثل قولنامه ها یا وکالـت نامه علاوه بر تصرف اراضی ملی آن را ثبت کرده و سـپس به دیگـری منتقل می‌کند را می‌توان به اتهام جعل و کلاهبرداری و تصرف عدوانی تحت تعقیب قرار داد. در مواردی نیز دیده شده است که ادارات دولتی در مقام شـاکی خصوصی به جای تعقیب کیفری دعوای حقوقی را علیه اقدام شخص زمین خوار مطرح نموده اند.